

«КАМОЛОТ» ЁШЛАРИМИЗНИНГ ЧИНАКАМ СУЯНЧИ ВА ТАЯНЧИ БЎЛСИН ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «КАМОЛОТ» ЁШЛАР ИЖТИМОЙ ҲАРАКАТИ ТАШАББУС ГУРУҲИ БИЛАН УЧРАШУВДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Бугунги учрашувимиздан мақсад — жамиятимиз ҳаётида ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган ёшлар тарбияси, бу борада олдимизда турган вазифалар ҳақида сизлар билан ҳар томонлама фикрлашиб олишдан иборат.

Маънавий ва жисмоний баркамол авлодни вояга етказиш масаласи биз учун умуммиллий, умумдавлат миқёсидаги вазифа бўлиб, бу эзгу мақсад йўлида амалга ошираётган ишларимизни изчил ва қатъиятлик билан давом эттириш бугунги сиёсатимизнинг диққат марказида турганини яна бир марта уқтириб ўтмоқчиман.

Бу ишларнинг ҳозирги ва келажак ҳаётимизда нечоғли улкан аҳамиятга эга эканини тасаввур этиш учун ўзимизга бир савол беришимиз табиий, деб ўйлайман: нега бу масалага бугунги кунда бундай улкан аҳамият ва эътибор бермоқдамиз?

Чунки юртимизда яшаётган, ўзининг, ўғил-қизларининг эртанги кунини ўйлайдиган ҳар бир одам, ҳар бир ота-она барча қилаётган ишларим, аввало, ўрнимни босадиган фарзандим учун, зурриётларимнинг бахту саодати учун, деб билади.

Шу ният билан дарахт экди, уй қуради, фарзандига, ке-

рак бўлса, бутун борлигини бағишлайди. Бола тарбиясини, унинг келажакда ҳеч кимдан кам бўлмай вояга етиши, камол топишини ўз умрининг мазмуни деб ҳисоблайди.

Бугунги кунда бир оддий ҳақиқат барчамиз учун аён бўлиши керак: олдимизда турган энг эзгу мақсадларимиз — мамлакатимизнинг буюк келажиги ҳам, эртанги кунимиз, эркин ва фаровон ҳаётимиз ҳам, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ҳам — буларнинг барча-барчаси, авваламбор, янги авлод, униб-ўсиб келаятган фарзандларимиз қандай инсонлар бўлиб вояга етишига боғлиқдир.

Бир сўз билан айтганда, бизнинг озод ва обод Ватан, фуқаролик жамияти барпо этиш, тараққий топган давлатлар ва халқлар қаторига кўтарилишдек улуғ мақсадларимиз, ҳеч шубҳасиз, мана шу олижаноб вазифани нечоғли оқилона амалга оширишимизга боғлиқ эканини чуқур англаб олишимиз даркор.

Барчамиз бугунги ҳаёт олдимизга қўяётган бир аччиқ ҳақиқатнинг маъно-мазмунига етиб боришимиз зарур. Бу аччиқ ҳақиқат шундан иборатки, агарда кимда-ким бизнинг мустақил тараққиёт йўлимизни, орзу-мақсадларимизга эришиш йўлини, янги жамият

қуриш йўлини тўсмоқчи бўлса, аввало, ҳали суяги қотмаган, мустақил дунёқараш шаклланиб улгурмаган ёшларимизнинг қалби ва онгининг мўртлигидан фойдаланиб, уларнинг маънавиятини бузиб, бизнинг азалий табиатимиз ва муқаддас одатларимизга мутлақо зид бўлган ғоялар билан чалғитиб, ўзининг ғаразли ва жирканч ниятларини амалга ошириш йўлида курул қилиб олишга уринади.

Миллий манфаатларимиз ва мақсад-муддаоларимизга бегона бўлган бундай зарарли мафқуралар тажовузи, бошқа хавф-хатарлар, айниқса, бизнинг минтақамизда кучайиб бормоқда.

Биз бу аччиқ ҳақиқатни турли ёвуз кучлар ва қабих ниятли марказларнинг вайронкор хатти-ҳаракатлари мисолида яққол кўриб турибмиз.

Бутун дунёда глобаллашув жараёни кечаётган ҳозирги даврда бундай кучлар ўз ғаразли мақсадларини амалга ошириш учун ҳар қандай усулларни ишга солмоқда.

Улар бу борада жуда катта куч ва маблағ сарфлаб, одамларнинг диний, миллий ҳиссиётларидан, бизнинг моддий ҳаётимизда мавжуд бўлган ўттинчи иқтисодий-ижтимоий қийинчиликлардан фойдаланишга уринмоқда.

Бугун тобора такомиллашиб, ҳаётимизга чуқур кириб бораётган телекоммуникация ва интернет каби замонавий воситаларни ҳам ўзининг разил ниятлари йўлида маккорлик билан ишлатишга ҳаракат қилмоқда.

Ёшларимизни бу бало-қазолардан асраш учун жамият маънавий ҳаётида бўшлиқ пайдо бўлишига асло йўл қўйиб бўлмайди. Бундай бўшлиқ юзага келган тақдирда эса, уни ёшларнинг илмга, касб-хунарга, соғлом турмуш тарзига, бунёдкорлик ишларига қизиқишлари билан ҳамонанг бўлган янги ҳаёт мазмуни, янги қадриятлар билан тўлдириш лозим.

Энг муҳими, шуни унутмаслигимиз керакки, ёшларимизга, бинобарин, келажакимизга таҳдид солиб турган бу хавфларнинг олдини олиш учун бугун қатъий ҳаракат қилмасак, эртага кеч бўлиши мумкин.

Биз фарзандларимизни Ватан равнақи, юрт тинчлиги, халқ фаровонлигига эришишдек олий мақсадларимиз руҳида тарбиялашимиз, уларни ана шу мақсадлар сари етаклашимиз керак.

Мен «етақлаш» деган сўзни алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман. Агар биз бу масалада сусткашликка, бепарволикка йўл қўйсак, болаларимизни бошқалар етаклайди. Чунки, ҳаётга энди-энди қадам қўяётган ёш қалб, ёш инсон ҳамиша маънавий етакчига, мураббий-устозга муҳтож бўлади.

Биз — табиатан очикқўнгил, самимий халқмиз. Лекин бундай хавф-хатарларга соддадиллик билан, юзаки тушунчалар билан қарши туриб, курашиб бўлмайди.

Ёш авлодимизни ана шундай тажовузлардан ҳимоя қилиш учун курашда биз куйидаги икки йўналишни энг муҳим ва ҳал қилувчи мақсад сифатида белгилаб, уларни бир-бирига уйғунлаштиришимиз лозим.

Бу йўналишнинг биринчиси — халқимизнинг азалий анъаналарига, бугунги миллий тараққиётимизга хизмат қиладиган урф-одатлари ва тилига, динига, руҳиятига, қисқача айтганда, дунёқарашини ва тафаккурига асосланиш бўлса,

Мамлакатимиз раҳбари ўз сўзида юртимизда ёшлар масаласи давлат сиёсатининг марказида турганини алоҳида таъкидлади. Ёркин келажак, қудратли давлат қуриш айнан бугунги авлоднинг салоҳиятига, унинг интилиш ва ақл-идрокига боғлиқ, деди Президент. Шу сабабли истиқлолнинг илк кунларидан бошлаб мазкур масалага жиддий эътибор қаратилди ва бу ишлар бугунги кунда янада кучайтирилмоқда. Ёшларимизнинг жамият ҳаётидаги фаоллигини ошириш, имкониятларини кенгайтириш, таълим-тарбия олишига етарли шароит яратиш мақсадида мамлакатимизда турли жамғармалар, ташкилотлар тузилди. Бугунги кунда айнан шундай муассасаларимиз кўмагида ёшларимиз хоризда ўқишга, замон талаблари даражасида таълим-тарбия олишга муяссар бўлмоқда. Бир сўз билан айтганда, уларнинг яхши ҳаёт қуриш, фаровон турмуш кечириши учун яратилаётган имкониятлар кенгайиб бораётир.

Мамлакатимизда маънавий ва жисмоний баркамол авлодни тарбиялаш

ЁШЛАРНИНГ ИЖТИМОЙ ҲАРАКАТИ

борасида улкан ишлар амалга оширилаётган бўлса-да, улар бугунги давр талаблари даражасида кенг қамровли эмаслиги ҳам сир эмас. Шунинг учун ҳам бу борадаги саъй-ҳаракатларни янада кучайтириш зарур. Йиғилишда Президент Ислам Каримов алоҳида таъкидлаганидек, Ўзбекистон XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ўсиб келаятган фарзандларимиз қандай инсонлар бўлиб вояга етишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Шундай экан, айни пайтда бу соҳада йўл қўйилган ҳар қандай сусткашлик, камчилик келажакка берилган зарбага тенг, дейиш мумкин.

Шу ўринда жамиятимизда ёшлар тарбиясида айрим бўшлиқлар вужудга келганини айтиб ўтиш жоиз. Айнан шундай бўшлиқлар сабаб, баъзи ёшларнинг ҳар хил диний-экстремистик, террорчилик оқимлари таъсирини беришига йўл қўйилди. Бу эса асло кечирилмас ҳолдир. Кимда-ким бизнинг мустақил тараққиёт йўлимизни, орзу-мақсадларимизга эришиш йўлини, янги жамият қуриш йўлини тўсмоқчи бўлса, аввало, ҳали суяги қотмаган, мустақил дунёқараш шаклланиб улгурмаган ёшларимизнинг маънавиятини бузади, уларни азалий табиатимиз ва муқаддас одатларимизга мутлақо зид бўлган ғоялар билан чалғитиб, ўзларининг ғаразли ва жирканч ниятларини амалга ошириш йўлида курул қилишга уринади, деди давлатимиз раҳбари.

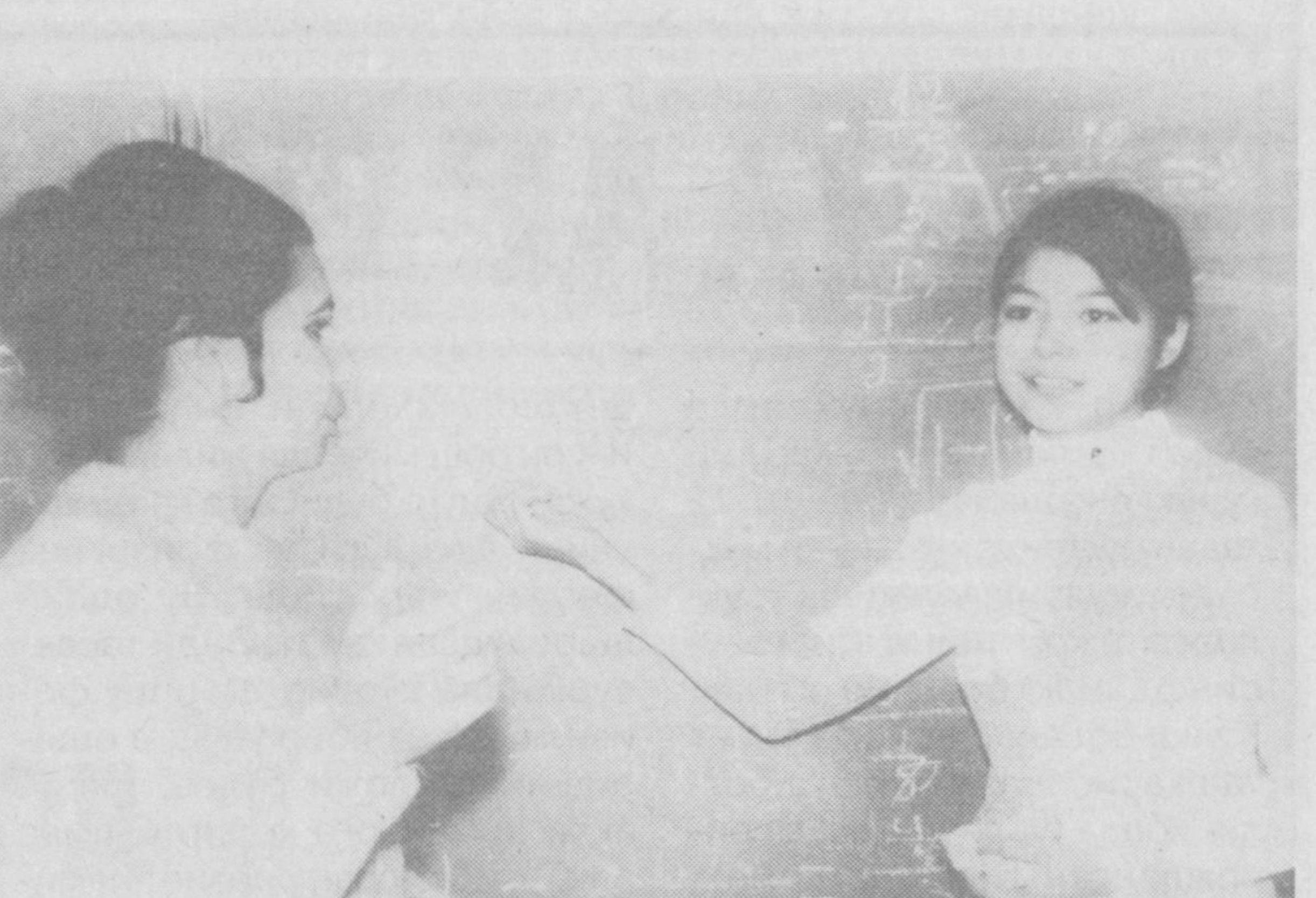
Сўнгги йилларда ғоявий душманларимиз ўзларининг манфур ниятларини рўёбга чиқариш учун энг замонавий телекоммуникация ютуқларидан, жумладан, Интернет тармоғидан фойдаланишга ҳам ҳаракат қиляпти. Шу сабабли маънавиятимизда бўшлиқ ҳосил бўлишига асло йўл қўйиб бўлмайди. Президент бундай бўшлиқ юзага келган тақдирда уни ёшларнинг илмга, касб-хунарга, со-

Навоийхонлик

Ҳазрат Мир Алишер Навоий ижоди ва унинг бой меросини нафақат ўзбек халқи, қардош халқлар ҳам севиб ўрганмоқдалар. Қонимех туманидаги барча мактаб ва боғчаларда Навоийнинг 560 йиллигига бағишлаб навоийхонлик кечалари ўтказилмоқда.

Жумлаган, узоқ Қизилқум саҳросига жойлашган таълим қозоқ тилига олиб бориладиган Мухтор Авезов номли 37-мактабга ҳам Навоийнинг 560 йиллик юбилейига нўхта ҳозирлик кўриломоқда. Яқинда мактаб ўқувчилари орасида бағдий-муסיкий кеча ўтказилди. Қозоқ болалари Навоий рубоийлари,

Мариям АДИЗОВА

Пойтахтимизнинг Акмал Икромов туманидаги А.Хўжаев номли мактабнинг математика ўқитувчиси Маъмура Мирюсупова мактабдаги услуб бирлашмасини бошқариш билан бирга «Ёш математиклар» тўрагини ҳам олиб боради. Равиль Альбеков олган ушбу лавҳада М.Мирюсупова мактаб олимпиадасида ғолиб чиқиб, туман босқичига йўлланма олган 9-синф ўқувчиси Нигора Обидованинг ишлаган мисолини текшираётган лаҳза акс этган.

Уқитувчи уз ўқувчиларига таълим бериш билан бирга, унинг тарбиясида ҳам масъула эканлигини сезади. Ички бир туйғу билан у беихтиёр тарбия масалалари билан ҳам шугуллана боради. Ушбу фикр-мулоҳазаларим кўп йиллик қузатишларим ва тажрибаларим асосида дунёга келди. Уқувчиларимизга тарбия беришдан мақсад, уларни келажақда уз юртига, уз халқига муносиб фарзандлар қилиб етиштиришдир. Шунингдек фарзандларимизнинг соғлиги учун, уларнинг соғлом фикрли, шод ва кўвноқ бўлиб ўсишлари учун тинимсиз қайғуриб туришимиз зарур. Биз буюк келажақ сари интилар эканмиз, энг аввало фарзандларимизнинг тарбиясига булган эътиборни кучайтиришимиз керак.

ЎҚУВЧИ ЭЪТИБОРСИЗ ҚОЛМАСИН

Агар ўқувчи дадил, тез ва яхши муносабатга киришувчи, саволларга аниқ ва пухта жавоб айтувчи, атрофга зийраклик билан назар ташловчи, ҳар бир нарсани уз идрокдан қочирмайдиган бўлса бу ўқувчининг руҳий олами тоза, ўқитувчининг энг сеvimли ўқувчиси була олади.

Ақсинча, ўқувчининг хатти-ҳаракатларида, муносабатларида, қузатишларида, жавобларида турли-туманлик ёки ғайриодатий қуринишлар учраб экан, бу ўқувчи тарбиявий нуқсонлардан холи эмаслигини курсатади ва бу ўқувчи билан тарбиявий ишлар олиб бориш лозим бўлади.

Ғаларидан биридир. Уқувчилар тарбиясини яхшилашга киришар эканмиз, бола руҳиятидаги ўзгаришларнинг асосий сабаблари унинг оиласидаги муҳитда эканлигини қузатиш мумкин. Ҳар қандай вазият ҳам ўқитувчидан ўқувчилар оиласига тез-тез "саёҳат" қилиб туришни тақозо этади. Агар она-отани ҳурмат қиладиган, узаро аҳил, ҳар томонлама тушунган оила бўлса, билингки бу оиланинг фарзандлари ҳам яхши ўқувчилардир. Агар шундай оиланинг фарзандлари тарбиясида нуқсонлар учрагудек бўлса, билингки бунинг сабабларини оиладан эмас, бошқа муҳит таъсиридан излаш керак бўлади.

ЎҚУВЧИ ЭЪТИБОРСИЗ ҚОЛМАСИН

Агар ўқувчи дадил, тез ва яхши муносабатга киришувчи, саволларга аниқ ва пухта жавоб айтувчи, атрофга зийраклик билан назар ташловчи, ҳар бир нарсани уз идрокдан қочирмайдиган бўлса бу ўқувчининг руҳий олами тоза, ўқитувчининг энг сеvimли ўқувчиси була олади.

Ақсинча, ўқувчининг хатти-ҳаракатларида, муносабатларида, қузатишларида, жавобларида турли-туманлик ёки ғайриодатий қуринишлар учраб экан, бу ўқувчи тарбиявий нуқсонлардан холи эмаслигини курсатади ва бу ўқувчи билан тарбиявий ишлар олиб бориш лозим бўлади.

ДАРСЛИКЛАР СИФАТИ ЯХШИЛАНАЯПТИ

Ўзбекистон ўз мустақиллигини эълон қилган давргача республикамизда 300 га яқин газета ва 60 та журнал, 1 та ахборот агентлиги бор эди, холос. Ўтган даврда, яъни мустақиллик туғайли газеталар сони 60 фоизга, журналлар сони эса 2 баробарга кўпайди. Ҳозирги кунда 507 та газета, 152 та журнал, 4 та ахборот агентлиги ва 51 та телерадиостудия фаолият кўрсатмоқда. Кунни кеча Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси раҳбарияти, хусусан, қўмита раиси Рустам Шоғуломов, раис ўринбосари Шухрат Аҳмедов, қўмита бошқарма бошлиғи Жаббор Раззоков, шунингдек, ОАВни демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси ҳамраиси Хуршид Дўстмуҳамедовлар билан оммавий ахборот воситалари ходимлари учрашувда шу далилга алоҳида урғу берилди.

лидан 1-синфга борадиган 647 минг ўғил-қиз учун ҳам дарсликлар нашр этиш чора-тадбирлари кўриломоқда. Ундан ташқари қатор газета-журналларнинг нуфузи ҳам ошиб кетаёттир.

Ochiq muloqot

лиги, келажақда унинг барта-раф этилажаги, матбаачи ва журналист кадрлар тайёрлаш ҳам такомиллаштирилажаги ҳақида сўз борди. Учрашув якунида қўмита раҳбарияти журналистларнинг қўллаб саволларига атрофлича жавоб қайтариб, матбуот соҳасини янада ривожлантириш йўлида барча имкониятларни ишга солишларини билдирдилар. Мулоқот чоғида Ўзбекистон Журналистлар уюшмасини қайта тиклаш ҳақида фикр билдирилди.

К.МАТҚУРБОНОВ

Олимпиада энг билимли ва иқтидорли ёшларни аниқлаш ва саралаш бўйича ўтказилган аънанавий тадбирдир. Чунончи, умумтаълим фанлари бўйича вилоят олимпиадаси шу йилнинг 5-7 январь кунлари Намангандаги вилоят аниқ ва ижтимоий фанларга ихтисослашган лицейида ўтказилди. Бу ерда уч кун давомида 9-, 10-, ва 11-синф ўқувчилари ўртасида 17 та фан йўналишлари бўйича қизгин баҳслар давом этди.

ТАҲЛИЛЛАР ДАВОМ ЭТТИРИЛАДИ

Қизгин баҳсларда Наманган шаҳри ва вилоят туманлари мактаблари, шунингдек, турли лицейларнинг энг билимли ўқувчилари ўзаро беллашдилар. Беллашувлар фанларнинг хусусиятларига қараб, амалий ва компьютер орқали тест топшириқларини бажариш асосида амалга оширилди. Яна шу жараён, қизгин ва муросасиз баҳсларни ота-оналар, муаллимлар ва жамоатчилик вакиллари қузатиб туришди.

Олимпиада энг билимли ва иқтидорли ёшларни аниқлаш ва саралаш бўйича ўтказилган аънанавий тадбирдир. Чунончи, умумтаълим фанлари бўйича вилоят олимпиадаси шу йилнинг 5-7 январь кунлари Намангандаги вилоят аниқ ва ижтимоий фанларга ихтисослашган лицейида ўтказилди. Бу ерда уч кун давомида 9-, 10-, ва 11-синф ўқувчилари ўртасида 17 та фан йўналишлари бўйича қизгин баҳслар давом этди.

Olimpiada — 2001

Олимпиада энг билимли ва иқтидорли ёшларни аниқлаш ва саралаш бўйича ўтказилган аънанавий тадбирдир. Чунончи, умумтаълим фанлари бўйича вилоят олимпиадаси шу йилнинг 5-7 январь кунлари Намангандаги вилоят аниқ ва ижтимоий фанларга ихтисослашган лицейида ўтказилди. Бу ерда уч кун давомида 9-, 10-, ва 11-синф ўқувчилари ўртасида 17 та фан йўналишлари бўйича қизгин баҳслар давом этди.

Sizlarga quyida taqdim etilayotgan ertak va she'rlarni taniqli yozuvchi Korney Ivanovich Chukovskiy yozgan. Korney Chukovskiy bu dunyoda bir kam yuz yil yashadi. U 1882 yilda Peterburgda tug'ilib, 1981 yilda Moskvada olamdan o'tgan edi.

K.Chukovskiy adabiyotga avval tanqidchi-yozuvchi sifatida kirgan. Tolstoy, Dostoyevskiy, Chexov singari o'nlab yozuvchilarning ijodi haqida yaxshi-yaxshi maqola, hikoya va xotiralar yozardi. O'zining dalolat berishicha, u bolalar shoiri bo'lishni xayoliga ham keltirmagan edi. Faqat kunlardan bir kun, 1911 yili, u bolalar jurnallarida bosilgan yoqimsiz she'rlarni qattiq tanqid qilib chiqadi, ularning zerikarli va no'noqligi, siyqa va sabil vaznlari, silliq, ammo yuksiz va zavqsiz qofiyalari to'g'risida yozadi. Ammo bu maqola

Nor ekan,
Sayyoh timsah bor ekan...

She'r o'zidan-o'zi keladi. Ertak aytarkan, she'r shakli to'g'risida o'ylab ham o'tirmaydi... Faqat o'g'lining e'tiborini kasallik og'riqlaridan boshqa yoqqa burmoqchi bo'ladi. Asil o'xshatishlar, go'zal qofiyalar izlab o'tirmaydi, chunki o'sha onda she'rni to'xtatib bo'lmas edi. Hammasi jadallikka, voqea va timsollarni tez-tez o'zgartirishga bog'liq edi. Kasal o'g'ilchani ingrashiga ham, yig'lashiga ham fursat goldirmaslik kerak edi. Shuning uchun ota folbinlarga o'xshab tinimsiz bidirlardi:

Yuz funt uzum terilsin,
Mukofotga berilsin,
Yuz funt shokolad bilan,
Yuz funt marmelad bilan
Ming portsiya muzqaymoq qo'shib berilsin!

TIPRATIKON XAXOLAR

Ariqning bo'yida-chi,
bitta ninachi
Mitti tipratikonga
Nina sotmoqchi.

Tipratikoncha esa
Xaxolar rosa:
"Voy jinni ninachi-ey,
Ninangni netaman, vey?!
Ustim to'la nina-ku!"

QUVONCH

Oh, qara, qayinlardan
Yog'ar yog'dular,
Oh, qara, qayinlarda
Unibdi gullar.

Ariqlarda suv emas,
Oqayotir bol.

Oh, qara, qanday go'zal
Anov qoratal,
Ajabo, qoratolda
Unmish po'rtaxol.

Tovuqlar tovus bo'ldi,
Kallar-baroqsoch.
Hatto o'ynar tegirmon
Yozgancha quloch.

Bulutdan yog'ayotgan
Do'l emas, qizim,
Bulutdan yog'ayotir
Husayni uzum.

Yuring, ketdik o'tloqqa,
Bir yayrash kerak.
Movi daryo ustidan
Chiqdi kamalak.

Bugun qarg'a ham sayrar
Bulbulcha misol.

Kamalakka chiqamiz,
O'ynaymiz ko'kda,
Kamalakdan tushamiz
Chanada tikka!

ERTAKCHI INSONIYLIKNI
TARG'IB ETADI

jamoatchilik e'tiboridan chetda qoladi. Faqat oradan besh yil o'tgach, 1916 yili, u yozuvchi Maksim Gorkiy bilan poyezdda tanishib suhbatlashib qoladi.

— Siz bolalarga kitob yozayotgan bir qator yomon shoirlarni so'kkan edingiz. Ammo faqat so'kish bilan biron yaxshi natijaga erishib bo'lmaydi. Xo'p, siz bu riyokor va yaramaslarni yo'q qildim, deb faraz qiling, keyin ularning o'rniga-o'rin bolalarga nima berasiz? Bir bola kitobi o'nlab maqolalarga nisbatan tarbiya ishiga ko'proq foyda keltiradi. Yaxshisi, o'zingiz bugungi turmushimizdan bolalarga she'riy ertak yozing, — deydi Gorkiy.

K.Chukovskiy shunday qilishga va'da beradiyu, ammo so'zining ustidan chiqolmay yuradi. Lekin, kunlardan bir kun, o'sha yili, poyezdda bir o'g'li kasal bo'lib qoladi. Injiqlik qiladi, yig'laydi, ingraydi. Korney Ivanovich o'g'lini alahsitish, og'irini olish uchun, uchib ketayotgan poyezdning taraqa-turuqi ohangida ertak ayta boshlaydi:

Bor ekan,

Korney CHUKOVSKIY

TIMSOTI

Juda qadimgi ko'hna ertak

1
Bor ekan,
Nor ekan,
Sayyoh timsah bor ekan,
Chilim ham so'rar ekan,
Turkcha ham so'ylar ekan-
Timsahvoy, Timsah o'g'li
Timsahvoy!

to'rt tarafdin qurshanglar,
Mahkam bog'lab topshiraylik
politsiyaga!"

10
Bu yerda faqat
O'sha azamat
Qahramon edi,
Pahlavon edi—
O'ynardi u ko'chalarda enagasiz.

2
Orqasida olomon
Ko'tarar shovqin-suron,
"Voy, afti muncha yomon-
Cho'tir, bujur, so'laqmon:
Burni bo'ra-mo'raday,
Og'zi xuddi o'raday!
Qaydan kepti bu maxluq,
turqi sovuq?"

6
U qochdi tramvayga,
Hamma tushdi dod-voyga.
Birov oshdi o'mbaloq,
Birov qochdi tumtaroq-
Izlab uyini,
Ko'cha-ko'yini:
"Yordam bering, voy-dod!
Qutqaring, voy-dod!"

11
"Odamlarni yeysanmi hali sen,
yovuz!
Qani, qilichim! Buning
boshin uz!
Kallasin ol!"—deya o'shqirdi,
O'yinchoq qilichin qindan
sug'urdi.

3
Orqasida bolalar
Hamda farrosh xolalar
Uni hadeb turtishar,
Xafa qilib o'tishar;
Bitta bolakay esa
Mushtin do'laytdi rosa,
Vovullab bir it uni
Tishlab oldi burnini,
Juda yomon it ekan, tarbiyasiz.

7
"Nima shovqin?"— deb so'rab
Chopib keldi bir mirshab:
"Timsohmi, ha timsohmi?
Nima, timsah bilmasmi-
Timsohlarga man etilgan bu yerda
o'ynash?!"

12
Timsah dedi yolvorib:
"Sen chiqding bunda g'olib!
Vanyajon Vasilchikov,
sen meni qilma nobud!
Timsohchalarim qolgan
uyimda qator noshud!
Meni kutar yosh ila ko'zining
qarosida
Suvlarni shapillatib suzib
Nil daryosida.
Bolalarim yoniga qo'yvor meni,
Vanyajon,
Evaziga men senga hadya qilgum
shirin non".

4
Timsah uyg'onib birdan
Itni zanjiri bilan
Xap etib, kap etib yutdi jig'ildoniga.

8
Timsah qochmadi cho'chib.
Og'zini katta ochib
Etik-petigi bilan,
Miltiq-piltig'i bilan
Sho'rlikkina mirshabni yutib
yubordi.

13
Timsohga shunday deya
hayqirdi Vanya:
"Timsohchalaringga men
achinaman-a,
Ammo seni, bilib qo'y,
Ko'zing yoshlayman,

5
Odamlar achchiqlanib
Uni o'rashdi yanib:
"Ushlanglar, ushlanglar,

9
Hamma qo'rqib qaltirar,
Duduqlanar, qaldirar.
Bittagina yosh,
Aziz vatandosh
Qaldiramadi—,
Qaldiramadi-
Bu shavkatli Vanya Vasilchikov
edi.

Etlaringni burdalab
Chopib tashlayman!
Senday yebto'ymaslarga
rahm-shafqat yo'q,
Odam etin yegansan, mechkay
qorning to'q".

Bu maydonda qolmadi
O'ynamagan bir xumpar.
Hamma qichqirdi "ura"
Bir-birin ura-sura:
Yashasin Vanya Vasilchikov!

14
"Jon deb qaytib beraman
aytganlaringni,
Tiriklay qayt qilaman
yutganlarimni!"—
Deya tag'in yalindi Vanyaga
Timsah.

18
Yuz funt uzum terilsin-
Mukofotga berilsin,
Yuz funt shokolad bilan,
Yuz funt marmelad bilan
Ming portsiya muzqaymoq qo'shib
berilsin!

15
Mana, mirshab
Tushdi sakrab
Yerga Timsah og'zidan.
Hammani qochdi hayrat:
Timcoq qornida uning
Hech yeri yemabdi lat.

19
Faqat bitta iltimos:
Peterburgdan qorasin o'chirsin
anov mahluq—
Bolalari yoniga jo'nasin tezroq.

16
Keyin sakrab tushdi it,
Darhol yerdan oldi hid.
Shundan keyin quvonib
O'ynay boshladi,
Vanyaning yuzlarini
Yalay boshladi.
Nog'oralar taka-tak,
Osmonga to'ldi mushak!
Gumbur-gumbur, burg-burg
Gumburlardi Peterburg.

20
Timsah chiqdi uchoqqa,
Uchoq uchdi uzoqqa-
Quyunday uchib ketdi
Qaramasdan ortiga.
Zumda yetdi yurtiga,
Yurtining oti esa "Afrika" edi.

Birovlar yerni tepar,
Birov Vanyani o'par,

21
Yetganda tanish elga
Timsah sakradi Nilga,
Tushdi xonadoniga—
Xotining yoniga.
O'rab olishdi uni
xotin-bola-chaqasi.
Shudir gapning qisqasi.

Вилоят, туман халқ таълими бошқармалари ва мактаб директорлари диққатига!

“O'ZDAVKITOVSAVDOTA'MINOTI” очик акционерлик жамияти 2001-2002 ўқув йили учун таълим-тарбия ўзбек ва қардош тилларда олиб бориладиган мактабларнинг 2—11-синфларига мўлжалланган дарсликларни таклиф этади ва республикамизнинг барча вилоятларига етказиб беради.
Улгуржи савдога 10-15% чегирма берилади.

Ўзбек тили
2-синф
Н.Бикбаева. Математика дафтари № 1
Н.Бикбаева. Математика дафтари № 2
Х.Эгамов. Ўзингиз қуринг ва ясанг
К.Қосимова. Она тили
Н.Бикбаева. Математика
Қ.Абдуллаева. Ўқиш китоби
А.Григорянц. Атрофимиздаги олам
Б.Макулова. Китобим-офтобим

3-синф
М.Фуломов. Хуснихат
Н.Умарова. Ўқиш китоби

4-синф
А.Григорянц. Кундалик кузатиш дафтари
Р.Икромов. Она тили
Р.Толипова. Русский язык

5-синф
Т.Пошшаҳўжаева. Меҳнат таълими
С.Булатов. Ганчкорлик
Ж.Икромов. Математика
Р.Толипова. Русский язык
Н.Каримов. Адабиёт
Х.Неъматов. Она тили
Ў.Пратов. Ботаника 5—6-с.
У.Маҳкамов. Ватан туйғуси

6-синф
О.Мавлонов. Зоология
Ў.Пратов. Ботаника 5—6-с.
А.Кабиров. Жаҳон тарихи
Х.Неъматов. Она-тили
Р.Толипова. Русский язык
А.Саъдуллаев. Ўзбекистон тарихи

7-синф
А.Муҳаммаджонов. Ўзбекистон тарихи

А.Файбуллаев. Геометрия
Т.Қурбонов. Миллий истиқлол ва маънавият асослари
П.Фуломов. Туркистон табиий географияси
С.Исломбекова. Русский язык
О.Мўминов. Ўзбекистон табиий географияси

9-синф
Б.Тўхлиев. Ўзбек адабиёти
А.Каримова. Русский язык
Ж.Раҳимов. Ўзбекистон тарихи

10-синф
А.Каримова. Русский язык
Т.Жалолов. Инглиз тили
А.Рафиқов. Амалий география
Д.Алимова. Ўзбекистон тарихи

11-синф
Н.Шахмаев. Физика
Т.Жалолов. Инглиз тили

Киргиз тили
2-синф
Н.Бикбаева. Математика дафтари №1
Н.Бикбаева. Математика дафтари №2

3-синф
Н.Бикбаева. Математика

4-синф
Н.Бикбаева. Математика

5-синф
Б.Аҳмедов. Ватан тарихи

7-синф
А.Умронхўжаев. Техникавий графика асослари
Н.Файбуллаев. Геометрия

8-синф
З.Ақромов. География

Қозоқ тили
2-синф
А.Григорянц. Атрофимиздаги олам

3-синф
Н.Бикбаева. Математика

5-синф
Ж.Икромов. Математика

7-синф
Ш.Алимов. Алгебра
Н.Файбуллаев. Геометрия

8-синф
А.Мамажонов. Анорганмикимё

Ш.Алимов. Алгебра

А.Абдуқодиров. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари

9-синф
А.Абдуқодиров. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари
Ш.Алимов. Алгебра

10-синф
А.Абдуқодиров. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари

Тожик тили
2-синф
А.Григорянц. Атрофимиздаги олам

3-синф
А.Воҳидов. Забони мадори
Н.Бикбаева. Математика

4-синф
А.Григорянц. Кундалик кузатиш дафтари

5-синф
Б.Аҳмедов. Ватан тарихи

6-синф
Т.Одилов. Ботаника

7-синф
Ж.Икромов. Математика

8-синф
А.Умронхўжаев. Техникавий графика асослари
А.Файбуллаев. Геометрия

9-синф
А.Абдуқодиров. Информатика

ва ҳисоблаш техникаси асослари

А.Мамажонов. Анорганмикимё

9-синф
А.Абдуқодиров. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари

Туркман тили
2-синф
А.Григорянц. Атрофимиздаги олам
К.Абдуллаев. Ўқиш китоби

3-синф
Н.Бикбаева. Математика

5-синф
Ж.Икромов. Математика
Б.Аҳмедов. Ватан тарихи
Ў.Пратов. Ботаника

7-синф
Ш.Алимов. Алгебра

8-синф
А.Абдуқодиров. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари

А.Мамажонов. Анорганмикимё

9-синф
А.Абдуқодиров. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари
Ш.Алимов. Алгебра

10-синф
А.Абдуқодиров. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари

Рус тилида
2-синф
Н.Бикбаева. Математика
А.Григорянц. Дневник на-блюдений
М.Тўхтаходжаева. В месте с солнышком

3-синф
Н.Бикбаева. Математика
А.Григорянц. Дневник на-блюдений
В.Кожуховская и др. Путешествие в мир слов

4-синф
А.Григорянц. Дневник на-блюдений
Н.Нефедотова. Занимательная математика

5-синф
Г.Щеглова. Литература
Ж.Икромов. Математика

6-синф
Ж.Икромов. Математика
А.Саъдуллаев. История Узбекистана

7-синф
В.Андрянова. Русский язык

8-синф
И.Варфоломеев. Литература

10—11-синф
В.Костецкий. Правоведение
И.Келдиев. Русский язык
Г.Хидоятлов. Всемирная история

Ҳисоб-китоб нақд ва пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.
Мурожаат учун бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй. Телефон: 144-23-94, 144-81-40. Факс: 144-30-80.
Ургенч ш. — 5-27-43 (8-362-22) — код
Навоий ш. — 54457 (8-436-22) — код
Самарқанд ш. — 29-53-86 (8-366-2) — код

ХАЛҚ ТАЪЛИМИ РАҲБАРЛАРИ!

Мактабгача таълим муассасаси ходимларининг малакасини ошириш бўйича доимий ишлаб турувчи республика курси 2001 йилнинг февраль ойида куйидаги тоифалар бўйича курслар режалаштирган:

1. Мактабгача таълим муассасаси мудиралари:
01.02.2001 — 28.02.2001 йил.
2. Мактабгача таълим муассасаси услубчилари:

01.02.2001 — 28.02.2001 йил.
3. Мактабгача таълим муассасаси мусика раҳбарлари:
05.02.2001 — 24.02.2001 йил.

Курс давомида таниқли педагоглар, олимлар, санъаткорлар, матбуот ходимлари билан учрашувлар ва “Те-мурийлар тарихи Давлат музейи” ҳамда бошқа маданий масканларга экскурсиялар уюштирилади.
Тингловчилар учун курс тасарруфи-

даги кутубхона, қироатхона, бепул ётоқхона хизматда бўлади. Курсда болалик тингловчилар учун болалар хонаси мавжуд. Суткали ва йўл харажатлари курс ҳисобидан тўланади.

Манзилимиз: Тошкент — 95, Талабалар шаҳарчаси, Саидов кўчаси, 6-уй.
Транспортлар: Жанубий темир йўл вокзалидан 8-трол. “Талабалар шаҳарчаси” охири бекат.

ЭЪЛОН

Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ туманидаги 44-ўрта мактаб томонидан 1997 йилда Сайфиёв Баҳодир Маматович номига берилган О'Р-А № 008346 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ҚУТЛОВ

Азиз устозимиз **Нормат Исломов!**
Сизни таваллуд кунингиз билан муборакбод эта-миз. Масъулиятли, аммо шарафли педагогик фао-лятингизга муваффақиятлар тилаймиз. Жамоа-миз ва фарзандларингиз бахтига доимо соғ-сало-мат бўлинг.
Нарпай туманидаги 46-мактаб жамоаси, дўстларингиз ва оила аъзоларингиз

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги шу йилнинг февраль ойида умумтаълим мактаблари учун синф доскасини сотиб олиш бўйича тендер-савдолари ўтказди.

Шу муносабат билан барча қизиққан ташкилот, кор-хона ва муассасаларни Халқ таълими вазирлигининг “Таъ-лимсавдо” Бош бошқармасига ўзларининг тижорат так-лифларини юборишларини сўраймиз.

Экспертлар гуруҳи томонидан таклифлар ўрганиб чи-қилгач, тендерда қатнашиш учун таклифномалар юбо-рилади.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, 700077, Сайрам 3-берк кўча, 92-уй.
Маълумот учун телефонлар: 67-28-00; 68-75-46; 67-28-70.

“Соғлом авлод учун” журнали ҳамда “Мактаб-гача таълим” журнали жамоалари бош муҳар-рир ўринбосари Дилдо-ра Эшонхўжаевага отаси **Шаҳобиддин ЗАЙНИДДИНОВ** вафот этганлиги муноса-бати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон Республи-каси Олий ва ўрта мах-сус таълим вазирлиги ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази жамо-аси касб-хунар таълими фахрийси
Ўсар СОДИҚОВнинг вафоти муносабати би-лан унинг оила-аъзолари-га чуқур ҳамдардлик бил-диради.

Исроил Бош вазири лавозими учун номзодини илгари сураётган Ариэль Шарон 16 ёшли қизалоқ томонидан ҳарбий жиноятчиликда айбланган. Шарон ўз навбатида ўзини оқлаб, ҳақиқий жиноятчилар Исроил армияси Ливан худудига бостириб кирган пайтдаги ҳукумат раҳбарлари эканлигини таъкидлаган.

Конго давлати президенти Лорана Кабилага уюштирилган суиқасд тафсилотлари

уни дафн этиш маросими ўтказилганга қадар бирмунча ойдинлашди. Сўнги маълумотларга кўра, жунглидаги партизанлар урушидан бошлаб, у билан бирга бўлган шахсий кўрикчилардан бири қотилликка қўл урган.

Атлантика океанининг Францияга яқин худудига узунлиги 30 метр келадиган денгизчилар кемаси кучли шамол таъсирида ағдарилиб қолган. Қутқарувчилар 4 на-

фар денгизчидан бирининг ҳаётини сақлаб қолган.

Москвада инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича ўтказилган фавкулдда съезддан қайтаётган икки нафар чечен журналистларига нисбатан безорилик ҳаракати содир этилган. Реанимацияда ётган журналистлардан давво аризаси тушмагани боис, ички ишлар ходимлари ҳам безовта бўлмаптилар.

Владимир Путин томонидан берилган мамлакат собиқ раҳбари Борис Ельцин ва унинг оила-аъзоларига нисбатан ҳар қандай суд таъкибидан даҳлсиз бўлиш имконияти Россия парламенти-нинг қуйи палатаси томонидан бекор қилинди.

Озарбайжон расмий доиралари қатор Европа давлатлари парламентларининг Туркия тарихига нисбатан билдирган фикрларига норозилик изҳор этган.

“ҲИНДИСТОННИ БИЛАСИЗМИ?”

Куни кеча шу сарлавҳа остида юртимиздаги Ҳиндистон маданият марказида беллашув бўлиб ўтди. Ушбу беллашув Ҳиндистон мустақиллик кунига бағишлаб ўтказилди. Викторина усули-

да ўтган бу мусобақада пойтахтимиздаги икки, яъни Шарқшунослик институти ҳамда Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университетининг ҳинд тили ўрганувчи талабалари иштирок этишди.

Беллашувни профессор Қамар Раис очиб, қатнашчиларга муваффақиятлар тилади ҳамда ўйин шартлари билан таништирди. Шартга кўра, ҳар бир гуруҳ вакили (яъни улар 9 нафардан иборат эди) навбатма-навбат савол олишиб, уни баланд овозда ўқийдилар. Шундан сўнг бир дақиқа вақт ичида жавоб беришлари лозим. Ҳар бир тўғри жавоб 10 балл билан белгиланди. Лекин жавоб бўлмаса ёки у нотўғри бўлса, кейинги гуруҳ жавоб бериши мумкин ва у тўғри жавоби учун 5 балл олади. Саволлар Ҳиндистон тарихи ҳамда бугунги сиёсий ва маданий ҳаёти асосида тузилган эди. Қизиқарли ўтган ушбу мусобақа давомида Шарқшунослик институти талабалари бадиий чиқиш қилишди. Унда ҳинд адабиёти дурдона асарларидан парчалар ўқилди.

Мусобақа якунида баллар

бўйича Шарқшунослик институти талабалари ғолиб чиқишди. Уларга ғолиблик соғаларини викторинада қатнашган Ҳиндистоннинг Фавкулдда ва Мухтор элчиси Бхаспар Кумар Митра жаноблари топширдилар. Шунингдек, бу анжуманда элчихона маслаҳатчиси, жаноб Ашок Кумар Шарма, профессорлар Фаттоҳ Тешабоев, Темир Ғиёсов ҳамда Анвар Қосимовлар иштирок этишди. Бу байрам - викторинани ўтказишдан мақсад, ўзбекистонлик талабаларнинг нафақат тилни, балки ўша тилда сўзлашадиган мамлакатни ҳам билишларини кўриш эди.

Фарҳод ИРДАШЕВ,
“Маърифат” муҳбири

Суратда: тақдирлаш пайти.

Бурҳон РИЗО олган сурат.

НОРОЗИЛИК НАМОЙИШИ

Мактабдаги дарсда ёзган иншоси учун бир ой қамоқ азобини тотган канадалик ўқувчи тез орада кинорежиссёру продюссерлар эътиборини ҳам ўзига жалб этди. Мактабдаги тенгдошлари ва ўқитувчиларининг унга бўлган қўпол муносабатларидан тўйиб кетган ўқувчи “мактабни портлатиб юбориш” режаси асосида иншо ёзган. Иншода у ўзининг “аниқ чора-тадбир”ларию, бу иш учун кўрган “тайёргарликлари” ҳақида батафсил тўхталиб ўтган.

Ўспиринни судда ҳимоя қилган адвокатнинг айтишича, бу иншо ўқувчининг руҳияти билан ҳисоблашмасликка бўлган норозилик намоиши экан.

“Экосан” халқаро жамғармасида “Она ва бола саломатлиги экологик миқёсларда” мавзуда халқаро анжуман ўтказилди. Йигинда “Экосан” халқаро жамғармасининг оналар ва болалар йилига бағишлаб тайёрланган “Экология, оналик ва болалик” дастури муҳокама қилиниб, таклифлар киритилди. Дастур экологик му-

фоизидан кўпини аёллар банд этган. Хусусан, 600 минг аёл бевосита ишлаб чиқаришда, 190 минг нафар аёл қишлоқ хўжалигида меҳнат қиляпти. Ҳозирги кунда мактабгача таълим муассасаларига бориши лозим бўлган болаларнинг 29 фоизи зарур шароитнинг йўқлиги туфайли боғчаларга бормаяпти. Бу эса, эндилик-

ОДАМЗОД МАРСНИ ИСИТМОҚЧИ

Келажакда у ёққа кўчиб боришни бошлаш учун америкаликлар бугун Марсда яшаш шароитини яхшилаш муаммоси устида жиддий бош қотиришмоқда. Маунтин-Вью (Калифорния)даги НАСА илмий-тадқиқот марказида 60 дан зиёд олим иштирок этган конференцияда бу Қизил сайёрани қандай қилиб Ерга ўхшатиш мумкинлиги масаласи муҳокама қилинди. Марсни қиздириш ва кам тўйинган сайёра атмосферасини қуълтириш - биринчи навбатда ҳал этилиши лозим бўлган масала сифатида белгиланди.

Марсда ҳаво ўта совуқ бўлиб, кундузги энг иссиқ ҳарорат +15 даражани ташкил этади. Кечаси эса ҳарорат экваторда ҳам минус 85 даражага тушиб кетади. Марсда инсон қаноатланса бўладиган ҳаётни яратиш учун уни 60 даражага қиздириш керак бўлади. Конференция иштирокчилари НАСАга бирварақайига уч йўналишда иш олиб бориш таклифини илгари сурдилар.

Биринчидан, Марсдаги қорли қутб қалпоғига чанг ва чиқиндилар сеиб, сайёранинг кўпроқ қуёш нури олишига эришиши. Ерда эса чиқиндилар етарлича топилади. Иккинчидан, Марс устига шундай улкан ойналар ўрнатиш керакки, токи улар мумкин қадар кўпроқ ёруғликни унга йўналтириб турсин.

Учинчидан, сайёра ҳавосига иссиқхона иқлимини берадиган газларни қўшиш керак. Инсон фаолиятининг озиғи ҳисобланган карбонат ангидрид ва бошқалар улар сирасига қиради. Иссиқхона шароити Марсда жуда самарали натижалар беради.

Бугун Марсда сайр қилиш учун скафандр кийиш керак бўлади — нафас олиб бўлмаслиги туфайли. Қутбдаги қорларнинг эришига қараб, ҳаво ҳам ўз-ўзидан қуюлиб боради. Иссиқлик, юқорида айтиб ўтилганидек, 60 даражага кўтарилгач, сайёра ҳавосининг сифими ҳам ҳудди 5000 метр баландликдаги тоғ ҳавосиникига ўхшаш бўлади. Фаразлардан шундай натижалар кутилаяпти.

Анжуман иштирокчиларининг фикрларига кўра, Марсда етарли иқлим шароитларини яратиш келажакда ҳал бўлиши аён масала. Аммо асосий муаммо шундаки, таклиф қилинган Марсни “ерлаштириш” усулидан сўнг сайёра ҳавосига карбонат ангидрид миқдори бирдан ошади. Ундаги қорли қалпоқлар, Ердаги муз қобиқлардан фарқли ўлароқ, асосан музлаган карбонат ангидрид — қуруқ муздан иборат. Карбонат ангидрид газини ўсимликлар учун жуда мос, аммо инсон ва жониворлар учун бу зарарли. Хуллас, ўсимликлар карбонат ангидридни ютиб, керакли миқдордаги ҳавони ишлаб чиқаргунча кутишга тўғри келади. Бунга-ча камиди бир аср ўтаркан.

Воҳид БОЙМУРОДОВ тайёрлади

ДАСТУР ҲАМКОРЛИҚДА БАЖАРИЛАДИ

аммоларни ҳал этишга, она ва бола саломатлигини мустаҳкамлашга қаратилган бўлиб, унда жамғарманинг ўтган йилларда амалга оширган ишларини давом эттириш кўзда тутилган. Дастурда оналар ва болалар учун экологик, санитария-гигиеник шарт-шароитларни янада яхшилаш, мамлакатимиздаги ижтимоий-экологик вазиятни барқарорлаштиришга йўналтирилган тадбирларни ўтказиш белгиланган.

Маълумки, халқ хўжалигида меҳнат қилаётган ишчи ва хизматчиларнинг қирқ

да оналар ва болалар саломатлигини яхшилаш, уларга ҳар томонлама шароит яратиб бериш зарурлигини кўрсатмоқда.

Тадбир ниҳоясида Ўзбекистонда рўйхатдан ўтган халқаро ташкилотлар, элчихона вакиллари, шунингдек “Экология, оналик ва болалик” дастурини амалга оширишда иштирок этадиган вазирлик, идоралар, сиёсий партиялар раҳбарлари жамғарма билан ишлаш бўйича ўз таклифлари билан қатнашдилар.

“Туркистон-пресс”

САЙЁҲЛАРНИНГ САРГУЗАШТЛАРИ

Италия муҳожирлари пул топишнинг янги усулини “кашф этди”лар. Ишнинг мазмуни ижарага олинган автоуловнинг филдираклари остига ташланишдан иборат.

Кўпчилик ҳолларда бундай одамлар машиналарни ижарага берадиган фирмалар атрофида навбатчилик қилишади. Сайёҳ олинган уловни бошқаришга ўтириб, биринчи юз метрни босиб ўтиши билан унинг кўз олдида

кутилмаганда пиёда пайдо бўлади.

Шунда ҳайдовчи ноилоҳ бетон тўсинни бориб уриши, ресторанларга деразаларни синдириб кириб кетиши ёки оддийгина қилиб атрофдаги уйларнинг деворини шикастлаши мумкин.

Бояги пиёда қандай пайдо бўлган бўлса, худди шундай кўздан йўқолади. Пачоқ бўлган машина қаршисида эса ижара идораси соҳиби ҳозир бўлади. Ҳаммаси

қарийб унинг кўз олдида содир бўлганлигидан унга йўл-транспорт ҳодисаси сабабини исботлашнинг асло имкони йўқ. Ижара шартномасида эса мижоз суғурта тўловидан ташқари етказган зарарини ҳам тўлаши лозимлиги кўрсатилган бўлади. Худди шу “иш”дан муҳожир ўз улушини оларкан.

Ойдиннисо ЙЎЛДОШЕВА

**ТЕННИСЧИЛАР
ИНДОНЕЗИЯДА**

Душанба куни теннис бўйича мамлакатимиз терма жамоаси Дэвис кубоги баҳсларининг биринчи босқичида иштирок этиш учун Индонезияга жўнаб кетадилар. Қизиги шундаки, ушбу мусобақада терма жамоамиз беш йилдан буён жаҳон лигасининг 1-гуруҳида иштирок этиб келмоқда. Хамюртларимиз мусобақада майдон эгаларига қарши кортга тушадилар.

**"ДИНАМО"НИНГ
МАГЛУБИЯТИ**

Ҳамдўстлик давлатлари кубогининг биринчи давраси ўз ниҳоясига етди. Унга кўра "Динамо" (Киев) жамоаси ўйинни тарк этишга мажбур бўлди. Келгусида украиналиклар мусобақага кучли таркиб билан қатнаша олмагликлари ўз-ўзидан аён. Бу турнирга бўлган қизиқишни тушириши ва жамоада моддий томондан қийинчиликларни юзага келтириши мумкин, дейишмоқда мутахассислар.

**ИРИСМЕТОВ —
ЧЕМПИОНЛАР
ЛИГАСИДА**

Москванинг "Спартак" жамоаси билан 4 йилга шартнома имзолаган Жаъфар Ирисметов 2 февраль куни "Спартак"нинг Чемпионлар лигасидаги навбатдаги — "Бавария" билан бўладиган ўйинида майдонга тушади. Хужумчи мизнинг Россиянинг энг зўр клуби билан шартномаси баҳоси 500 минг доллар деб белгиланган.

НОМЗОД ИККИТА

Германия теннис федерацияси президенти Герог Валденфелснинг маълум қилишича, теннис бўйича анъанавий Германия очик чемпионати турнири директорлигига тенниснинг машҳур юлдузи Штеффи Граф тайинланиши мумкин. Бордию, теннис маликаси таклифни рад этса, бу лавозимга иккинчи номзод ҳам тайёрлаб қўйилган. Янги номзод эса яна бир собиқ теннисчи Михаэл Штихдир.

ЖЧ — 2002

БРАЗИЛИЯСИЗ ЎТАДИ

ФИФА президенти Зепп Блаттер агар маҳаллий ҳокимият футбол ишларига аралашаверишини тўхтатмаса, бу билан ФИФА юрисдикцияларини бузаверса, Бразилия келгусидаги барча мусобақалардан номаълум муддатга четлаштирилиши мумкинлигини таъкидлади.

— Агар Бразилия футболни сиёсий кучларга қарамлигини биз ҳис қилсак, у ҳолда бу мамлакат нафақат 2002 йилги жаҳон чемпионатидан, балки ёшлар, ўсмирлар, аёллар ўртасидаги жаҳон чемпионатларидан ва Гватемалада бўлиб ўтадиган жаҳон Кубоги баҳсларидан ҳам четлаштирилади, — деган ФИФА президенти. — Шунингдек, Бразилия Жанубий Америка футбол турнирларида қатнашишдан ҳам маҳрум этилиб, ҳар қандай шароитда ҳам бразилиялик ҳакамлар хизмат кўрсатиш учун халқаро матчларга таклиф қилинмайди. Булардан ташқари, биз Бразилия футболчиларининг хорижий трансферига ҳам таъқиқ жорий қиламиз.

Шунга қарамай, Бразилия маъмурлари маҳаллий футбол ишларига аралашишда фаол давом этишмоқда. Парламентнинг пастки палатаси миллий футбол конфедерациясининг "Nis" фирмаси билан ҳамкорлик алоқалари устидан текширув ишларини олиб бормоқда. "Nis" фирмаси Бразилия футбол терма жамоасининг ҳомийси ҳисобланиб, бир неча машҳур ўйинчилар билан реклама шартномаларига эга. Юқориги палата эса мамлакат футбол жамоалари ва агентлар ўртасидаги ярим жиноий далилларни исботлаш юзасидан бир қатор сўровлар ўтказишни мўлжаллаб турибди.

Воҳид АХЧОБЛИ

ЕВРО — 2000

Фанатларнинг ҳақиқий "ўзидан кетиш" и Евро—2000 бўлиб ўтган Бельгия ва Голландияда намоиш қилинганди. Улар орасида, айниқса, инглиз ишқибозлари алоҳида жонбозлик кўрсатиб, кўплари ҳибсга олиниб, жонажон ватанларига кетадиган уловга ўтқазиб юборилган. Бу Англия парламенти томонидан мурасасиз қонун қабул қилинишига олиб келди. Унга кўра, полиция нафақат бирон-бир безорилик ҳаракатини содир этган ишқибозни, балки шу ишда шубҳа остига олинганларни ҳам ҳибсга олиш ҳуқуқига эга бўлади. Бундан ташқари, янги қонун бу тоифадаги кишиларнинг Англия ва ундан ташқаридаги футбол баҳсларига "ташриф буюришларини" ҳам таъқиқлайди. Сабр-бардошли Англиянинг ўз фуқароларига нисбатан бундай қаттиққўллигини тушунса бўлади.

Кичкинагина испан шаҳарчаси Альбасетеда тамоман инсоний бўлмаган ҳодиса юз берди. Маҳаллий жамоани ҳеч ҳам футбол байроқдорлари сафига қўшиб бўлмади. Аммо бу ерда ҳеч ким истамаган-билмаган ҳолда мамлакатнинг икки етакчи жамоаси — "Реал" ва "Барселона"нинг ишқибозлари тўқнашиб қолишди. Каталонияликлар "Ноу Камп"да Қироллик клуби билан ҳисобни тўғрилашаётган бир пайтда испан кенгликларида "Реал"-

ИСПАНИЯ

нинг ашаддий ишқибози ўз эркатойлари ўчини олди. У "Барселона"нинг маҳаллий мухлиси билан баҳслашиб қолгач, уйга бориб, милтиқни олиб, қайтиб келиб рақибини отиб ташлашдан бўлак таскин берадиган чора топа олмади. "Барс"нинг яраланиб, шу ердаёқ оламдан ўтган ишқибози округдаги машҳур новвойлардан бўлиб чиқди. Демак, ишқибозлик ҳам меъёридан ошиб кетса, хунук оқибатларга олиб келиши мумкин экан.

Бурхон РИЗОҚУЛОВ олган сурат

**Тошкент
кортларида
Марат Сафин-
нинг юлдузли
онлари.**

Кўрғонтепа туманидаги "Камолот", "Маҳалла" хайрия жамғармалари, туман прокуратураси ва ички ишлар фаоллари ташаббуси билан республикада илк маротаба маҳалла

келган маҳалла посбонлари етакчилари олти гуруҳга бўлиниб ўзаро мусобақалашдилар. Сардорлар асосан спортнинг югуриш, тўсинда тортилиш, тош кўтариш, арқон тортиш, якка ку-

қўл келди. Шунингдек, кўрик-танлов иштирокчилари ҳайъат аъзоларининг буюк тарихимиз, мустақиллик рамзлари, амалиётдаги қонунлар ва меъёрий ҳуж-

**РЕСПУБЛИКАДА
БИРИНЧИ МАРТА**

посбонлари сардорларининг кўрик-танлови ўтказилди. Унда Кўрғонтепа шаҳар маҳаллалари сардорларининг терма жамоаси ғолибликни қўлга киритди.

Туманнинг шаҳар ва қишлоқларидаги 63 та маҳалладан

рашнинг қўл жанги каби турлари бўйича куч синашди. Аҳоли тураржойларида осойишталикни сақлаш, қонунбузарликнинг олдини олиш, жиноятчиларни ушлаб, тегишли идораларга топширишда маҳалла посбонларига ушбу мусобақа ниҳоятда

жатлар ҳақидаги саволларига жавоб қайтардилар. Ғолиб жамоага ҳомийларнинг қимматбаҳо эсдалик софгалари топширилди.

Андижон вилояти,
"Туркистон-пресс"

ИТАЛИЯ

ни илгари сураётганлиги ҳақидаги далил ишқибозларни жунбушга келтирган. Аммо Ту-

рининг "Ювентус" жамоаси тиффозлари ҳаммани "чангла қолдиришди" ва ўзлари севган "арзанда"ларини роса уришган. "Ашаддий"лар "Ювентус" ўзига ярашмаган тарзда Грециянинг "Панатинаикос"ига 1-3 ҳисобида ютқазганидан сўнг ўйинчиларга ташланишган. Жабрланганлар сафида дарвозабон Ван дер Сар, Зидан, Фонсека, Монте-

ралар бор эди. Ишқибозларнинг тартибсизликлари ҳатто Рим папасининг ҳам диққатини тортди. Унинг ўзи ҳам "Лацио"нинг машҳур мухлисларидан бўлади. "Лацио"нинг ишқибозлари эса ўзларининг ирқчилик кайфиятлари билан ажралиб туради.

В. БОЙМУРОДОВ

Футбол атрофидаги тартибсизликлар фақат Англияда рўй бераётгани йўқ. Апенниндагилар "шўхлик"да туманли Альбиондагилардан асло қолишмайди. Ишқибозча ҳал этиш ва тартибсизликлар Туриндан тортиб, Неаполгача бўлган бутун мамлакатни ларзага солмоқда. Шу каби "Болонья" билан бўлган ўйинда "Наполи"нинг

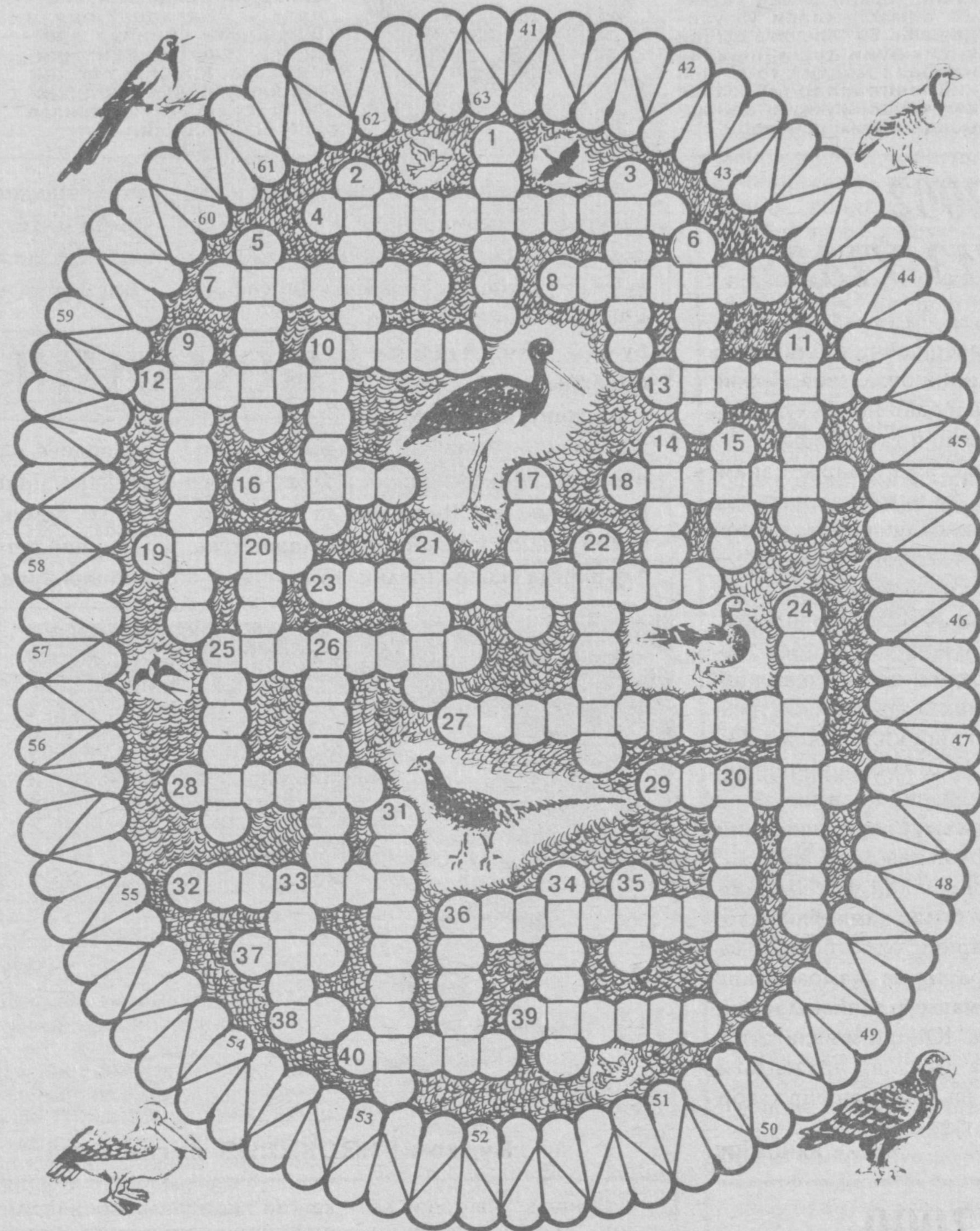
ишқибозлари карабинерларга пластмасса шиша ва тошлар отиб, полициячилар билан "куч синашиб" қолишган. Туринда тиффозлар ичидан қайсисидир майдонга ясалган бомба ирғитган. Портлаш оқибатида битта маҳаллий мухлис азият чеккан - касалхонага олиб кетилган. "Брешия"нинг бир гуруҳ мухлислари клуб президенти Луижи Ко-

“QUSHLAR OLAMI”

(KROSSVORD-CHAYNVORD TEST)

ENIGA: 4. G'ozsimonlar turkumining o'rdaklar oilasiga mansub qush. 7. Bo'yni, tumshug'i uzun botqoqlik qushi. 8. Baliqchilarga mansub hasharotlar bilan ovqatlanib, sahroda yashovchi tun qushi. 10. O'zi in qurmasdan boshqa qushlar uyasiga tuxum qo'yadigan o'rmon qushi. 12. To'rqovoqda boqiladigan sayroqi parranda. 13. Markaziy Osiyoda qishlaydigan, gala-gala bo'lib uya yasovchi baliqchilar turkumiga mansub qush. 16. Suvda suzishga moslashgan yapaloq tumshuqli parranda. 18. Yovvoyi ko'l qushi turi. 19. O'rdaklar oilasiga mansub ko'rkam, kamyob parranda. 23. O'rmon to'rg'ayining bir turi. 25. Kurakoyoqli qushlar turkumiga mansub yirik parranda. 27. Uzun dumli chumchuqsimon mitti qush. 28. Gul shaydosi, sayroqi qush. 29. Qarqaralar oilasiga kiruvchi parranda. 32. Dunyoda eng yirik qush. 36. Suv havzalarining qirg'oqlarida yashovchi, suvda yaxshi suzadigan, ovlanadigan qush. 37. Parrandaning dum va qanotlarini tashkil qilgan a'zosi. 38. Qush oshyoni. 39. Ovlanadigan sayroqi tog' qushi. 40. Qo'lga o'rgatilib, parrandalar ovlanadigan yirtqich qush.

BO'YIGA: 1. Tumshug'i kalta va qayrilgan sohibchangal yirtqich. 2. Tundra va o'rmon tundradagi chuchuk suvli ko'llarning sohillariga uya soluvchi, ba'zilari Orol dengizida qishlovchi, patli terisi mo'yna sifatida ishlatiladigan qush. 3. Yoz darakchisi. 5. Rang-barang patli, xonaki yoki yovvoyi qush. 6. O'zbekistonning barcha joylarida tarqalgan foydali qush. 9. Hasharotlar bilan oziqlanuvchi yirik boshli, tumshug'i kichikroq tun qushi. 10. Boshida kokili bor, to'tilar turkumiga mansub, Avstraliya, Yangi Gvineya orollarida tarqalgan parranda. 11. Kaptarsimonlar oilasiga mansub, musichaga o'xshash qush. 14. Vatanimizda qishlaydigan parranda. 15. Kaledoniya orolining tog' o'rmonlarida yashovchi turnasimonlar

turkumiga mansub qush. 17. Rang-barang patli, chumchuqsimon sayroqi parranda. 20. Yirtqich tun qushi. 21. Parranda a'zosi. 22. Yapaloq qushlar turkumiga mansub yirtqich qush. 24. Asosan Yevrosiyo, Shimoliy Amerikada tarqalgan O'zbekistonda ham uchraydigan sudralib yuruvchi, kemiruvchilar bilan ovqatlanadigan kamyob yirtqich qush. 25. Qarchig'aysimonlar oilasiga mansub yirtqich qushlar urug'i. 26. Tumshug'i egilgan chumchuqsimon parranda. 30. Baliqxo'r, suvda yashovchi kurak oyoqli qush.

31. To'qaylarda tarqalgan turnasimon yovvoyi ov parrandasi. 33. Janubiy Amerikaning tropik o'rmonlarida tarqalgan turnasimon qush. 34. Parranda ovlash anjomi. 35. Ko'chmanchi qushlar gala bo'lib uchadigan fasl. 36. Kaptarlar turkumiga mansub, qafasda ham urchiydigan qush.

CHAYNVORD

41. Chumchuqsimon sariq tusli qush. 42. Afsonaviy parrandalardan biri. 43. Cho'l va chala sahrolarda yashovchi bulduruqlar turkumiga mansub parranda. 44. Sakrab harakatlanadigan qora tusli qush. 45. Ko'klam elchisi. 46. Tez harakatlanuvchi mitti parranda. 47. Patlari yashil, jarliklarga uya quruvchi qush. 48. Xonadonda boqiladigan eng sayroqi janub qushi. 49. O'rdaklarga mansub qush. 50. Bahorda

uchib keluvchi, uzun tumshuqli cho'l parrandasi. 51. O'laksalar bilan ovqatlanib, o'ziga xos tabiatni musaffolashtiruvchi yirtqich. 52. Uzun dumli ovlanadigan to'qay qushi.

53. Oyoqlari uzun baliqchi qush. 54. Qora tusli tog' parrandasi. 55. Kaplaksimon parvoz qiluvchi, qanotlari qizil va oq xolli mitti qush. 56. Ko'plab boqiladigan xonaki parranda. 57. Xonadonda qush boqish moslamasi. 58. Yelpi-g'ichsimon tojli, asosan yerda hayot kechiruvchi parranda. 59. Moyqurtsimonlarga mansub qush. 60. Qirg'ovullar oilasiga mansub, yirik uy parrandasi. 61. Uchqur, yirik dengiz qushi. 62. Ertaklardagi afsonaviy ezgulik qushi. 63. Suv parrandasi.

MUAMMONOMA

Yuqoridagi qushlar nomlari asosida quyidagi raqamlar juftini (birinchisi nom, ikkinchisi esa harf tartibini anglatadi) harflar bilan almashtirib, muammonomani hal eting.

- I. 32-1; 4-2; 7-3; 15-3; 12-4; 8-1.
- II. 40-3; 10-5; 1-1; 13-5; 62-5; 15-1; 28-2; 19-2.
- III. 46-1; 29-5; 6-1; 8-6; 11-2; 36-1.
- IV. 3-6; 23-9; 27-5; 33-5; 25-1; 2-5; 38-1.
- V. 22-1; 21-4; 39-4; 9-1; 37-2; 44-5; 15-4; 5-4; 10-3; 14-3.
- VI. 24-2; 26-7; 30-7; 51-8; 14-1; 25-3; 17-2; 20-2.
- VII. 47-1; 23-2; 48-1; 42-1; 31-2; 36-4; 45-7; 34-2.
- VIII. 49-6; 35-2; 41-3; 55-8; 54-4.
- IX. 50-1; 22-4; 52-1; 58-5.
- X. 56-1; 59-2; 4-3; 57-2; 53-5; 61-7; 58-6.

Ulardan yana qushlar olamiga mansub o'nta nom ayon bo'ladi.

Foziljon ORIPOV tuzdi.

Gazetamizning shu yil 24 yanvar sonida berilgan
KROSSVORDNING JAVOBLARI:

ENIGA: 5. Maktab. 6. Futbol. 9. Tabiiyot. 10. Makka. 12. Arena. 14. Asaka. 15. Milla. 16. Angor. 18. Paxta. 21. Xamsa. 23. Ravish. 24. Dinamika. 25. Mashrab. 26. Chiston.

BO'YIGA: 1. Daftar. 2. Parta. 3. Nuqta. 4. Borona. 7. Obida. 8. Kesim. 11. Kosinus. 13. Ruletka. 17. Ra'no. 18. Parij. 19. Shaxmat. 20. Qirg'oq. 22. Atlas. 23. Radio.

Ma'rifat

ТАБСИС
ЭТУВЧИЛАР:

Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги,
Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Марказий Кўмитаси.

Бош муҳаррир:
Ҳалим САИДОВ

Таҳрир хайъати: Йўлдош АХМЕДОВ, Жуманазар БЕКНАЗАРОВ, Икром БУРИБОВЕВ, Шукур ЖОНБОВЕВ, Фахриддин КАРИМОВ (масъул котиб), Курбонбой МАТҚУРБОНОВ, Нўмонжон РАҲИМЖОНОВ, Йўлдош САИДЖОНОВ, Абдусамат РАҲИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Хулкар ТУЙМАНОВА, Саъдулла ҲАКИМОВ, Уткир ҲОШИМОВ

«Шарқ» нашриёт-матбаа акционерлик компанияси босмахонаси.
Қорхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй

Рақам ва далиллар ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга жавоб қайтарилмайди. «Маърифат» дан материалларни кўчириб босиш таҳририят рухсати билан амалга оширилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб—136-56-42, хатлар ва оммавий ишлар бўлими—136-54-23.

Газета материаллари таҳририятда терилди
IBM компьютерида
Лилия БИНАШЕВА ва Малоҳат ТОШЕВА саҳифалади.
Навбатчи муҳаррир: Дилбар ХЎЖАЕВА,
Навбатчи: Баҳодир ЭЛИБОВЕВ.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот Кўмитасида № 20 рақам билан 12 июнь 1998 йил рўйхатга олинган.
ИНДЕКС: 149, 150.
Г-2017. Тиражи 36.750.
Г. 1 2 3 4 5 6
Ҳажми 4 босма табоқ,
Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-3.

Босишга топшириш вақти — 20.00.
Тоширилди — 20.00